

POSTANOWIENIE

Dnia 29 listopada 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Teresa Bielska-Sobkowicz

w sprawie z powództwa M. sp. z o.o. spółki komandytowej w C.

przeciwko K. sp. z o.o. w K.

o zapłatę

oraz z powództwa K. sp. z o.o. w K.

przeciwko M. sp. z o.o. spółce komandytowej w C.

o zapłatę,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 29 listopada 2021 r.,

na skutek skargi kasacyjnej strony pozwanej

od wyroku Sądu Apelacyjnego w

z dnia 6 sierpnia 2020 r., sygn. akt I AGa ,

**odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania
i zasądza od skarżącej na rzecz powódki M. sp. z o.o. spółki
komandytowej w C. kwotę 5400 (pięć tysięcy czterysta) złotych
tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

W związku ze skargą kasacyjną pozwanej K. sp. z o.o. w K. od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 6 sierpnia 2020 r. Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Cel wymagania przewidzianego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być osiągnięty jedynie przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek umożliwiających realizację publicznoprawnych funkcji skargi kasacyjnej. Tylko na tych przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. Dopuszczenie i rozpoznanie skargi kasacyjnej ustrojowo i procesowo jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne. Nie w każdej zatem sprawie, nawet w takiej, w której rozstrzygnięcie oparte jest na błędnej subsumpcji czy wadliwej wykładni prawa, skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania. Podkreślenia wymaga, że Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie jest jego rolą korygowanie ewentualnych błędów w zakresie stosowania czy wykładni prawa w każdej indywidualnej sprawie.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżąca oparła na przesłankach uregulowanych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 4 k.p.c. Przesłanki te nie zostały spełnione.

Powołanie się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, a więc zagadnienia, które wiąże się z określonym przepisem prawnym i którego wyjaśnienie ma znaczenie nie tylko dla rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy, ale także dla rozstrzygnięcia innych podobnych spraw, wymaga jego precyzyjnego sformułowania i wskazania argumentów prawnych, które prowadzą do rozbieżnych ocen (zob. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11). Chodzi przy tym o zagadnienie nowe, którego wyjaśnienie przyczyni się do rozwoju jurysprudencji.

Zdaniem skarżącej w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne: 1) na tle art. 65 § 2 k.c. dotyczące dopuszczalności wykładni postanowień umów w sytuacji, gdy ich sens jest „jasny” na gruncie językowego znaczenia a między

stronami istnieje spór co do rozumienia postanowień umowy; 2) relacji zakazu podważania ustaleń faktycznych w postępowaniu kasacyjnym ze szczególną postacią naruszenia prawa materialnego wynikającą z zastosowania przepisów prawa materialnego do niedostatecznie ustalonego przez Sąd drugiej instancji stanu faktycznego i w związku z tym koniecznością odpowiedzi na pytanie, czy strona może podnieść zarzut niepełnych ustaleń jako podstawy zarzutu naruszenia prawa materialnego, które Sąd w sposób konieczny zastosował, ale nie wymienił w uzasadnieniu jako podstawy prawnej swojego rozstrzygnięcia; 3) zakresu swobody umów stron co do sposobu rozliczenia nakładów i w związku z tym koniecznością odpowiedzi na pytania: czy dla zastosowania przepisu art. 676 k.c. konieczne jest ustalenie przez Sąd, że nastąpiło ulepszenie rzeczy stanowiące nakład użyteczny lub zbytkowy na chwilę zwrotu; czy strony mogą w granicach swobody kontraktowania działając na podstawie art. 676 k.c. wprowadzić rozliczenie wydatków niestanowiących ulepszenia rzeczy najętej w dacie wydania lokalu, czy też ich swoboda jest ograniczona jedynie do ustalenia jak ulepszenie rzeczy najętej należy rozliczać na wypadek zakończenia stosunku najmu; czy dopuszczalne jest w świetle art. 676 w zw. z art. 353¹ k.c. ustalenie ryczałtowego sposobu rozliczenia nakładów na rzecz zanim te nakłady zostaną dokonane, a jeżeli tak, to na jakich zasadach.

W judykaturze Sądu Najwyższego utrwalone jest stanowisko, że w umowach należy przede wszystkim badać zamiar stron i cel umowy, a dopiero w dalszej kolejności ma znaczenie dosłowne jej brzmienie. (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 czerwca 1999 r. II CKN 379/98, OSNC 2000, Nr 1, poz. 10; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 29 października 2009 r., III CSK 51/09, niepubl.). Wskazano, że art. 676 k.c. ma charakter dyspozytywny, reguluje kwestię rozliczenia nakładów poniesionych przez najemcę, których skutkiem jest ulepszenie przedmiotu najmu, a więc jedynie w sytuacji, kiedy strony nie uzgodniły tych kwestii odmiennie. (zob. niepubl. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 26 czerwca 2008 r., II CSK 69/08, niepubl., z dnia 12 listopada 1982 r., III CRN 269/82, niepubl., z dnia 22 kwietnia 1999 r., II CKN 296/98, niepubl., postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 27 lutego 2018 r., I CSK 635/17, niepubl.). Nie zachodzi potrzeba kolejnej wypowiedzi Sądu Najwyższego w tym zakresie. Sformułowane przez skarżącą

wątpliwości nie odpowiadają założeniom przyjętym w orzecznictwie Sądu Najwyższego dla rozumienia przesłanki istotnego zagadnienia prawnego. Wszystkie wyartykułowane w uzasadnieniu wniosku kwestie osadzone są w okolicznościach sprawy, której dotyczy skarga i są pytaniem w tej właśnie sprawie. Skarżąca, powołując się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego polemizuje z dokonaną przez Sąd Apelacyjny oceną faktyczną i prawną, zarzucając, że błędnie interpretując § 5 aneksu z dnia 3 czerwca 2013 r. uznał on, że powódka poczyniła nakłady zmierzające do nowej aranżacji obiektu na kwotę 600.000 zł netto. W istocie skarżąca nie formułuje wątpliwości na tle konkretnych przepisów, a kwestionuje ustalenia faktyczne i ocenę dowodów, poczynione przez Sąd Apelacyjny, którymi Sąd Najwyższy jest związany (art. 398³ § 3 i art. 398¹³ § 2 k.p.c.). Nie ma zatem argumentów wskazujących na konieczność wypracowania reguł dotychczas nieomówionych w orzecznictwie i doktrynie.

Z kolei oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na przesłance oczywistej zasadności wymaga wykazania niewątpliwej, widocznej na pierwszy rzut oka, bez konieczności głębszej analizy, sprzeczności orzeczenia z przepisami prawa niepodlegającymi różnej wykładni (por. m. in.: postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 8 marca 2002 r., I PKN 341/01, OSNP 2004, nr 6, poz. 100, z dnia 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49).

Zdaniem skarżącej zachodzi oczywista zasadność skargi, ponieważ Sąd drugiej instancji wskutek naruszenia art. 378 § 1 w zw. z art. 382 w zw. z art. 328 § 2 w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. zasądził rekompensatę za nakłady, które zostały zdemontowane przez powódkę oraz wskutek naruszenia art. 382, art. 328 § 2 k.p.c. w zw. z art. 65 § 2 k.c. dokonał zmiany wykładni umowy w porównaniu do wyroku Sądu pierwszej instancji wbrew jej językowemu brzmieniu, bez oparcia się na całym zebrany w sprawie materiale dowodowym. Skarżąca podniosła, że zasądzenie kwoty za nakłady, które zostały zdemontowane przez powódkę, a zasądzenie kwoty za nakłady zdemontowane prowadzi do rażącego naruszenia art. 676 k.c., natomiast powiększenie kwoty zwrotu o podatek VAT wbrew treści językowej aneksu oraz bez ścisłego zastosowania metody kombinowanej stanowi naruszenie

art. 65 § 2 w zw. z art. 676 k.c. przez zasądzenie kwot wyższych niż strony uzgodniły w aneksie.

Skarżąca, poprzestając na przywołaniu pokrótce powołanych w podstawie skargi zarzutów, nie uwzględniła, że skarga kasacyjna winna być tak zredagowana i skonstruowana, by Sąd Najwyższy nie musiał poszukiwać w jej podstawach lub ich uzasadnieniu elementów kreatywnych skargi. Z uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wynika, że skarżąca oczekuje w istocie od Sądu Najwyższego oceny podstawy skargi w ramach instytucji „przesądu”, a co jest niedopuszczalne. Należy przypomnieć, że wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania wraz z uzasadnieniem jest odrębną konstrukcyjnie i funkcjonalnie częścią skargi kasacyjnej i nie jest rzeczą Sądu Najwyższego poszukiwanie w innych częściach skargi argumentów na uzasadnienie podniesionych w nim twierdzeń (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 22 kwietnia 2015 r., IV CSK 613/14, niepubl.). Rolą Sądu Najwyższego nie jest domyślanie się lub poszukiwanie okoliczności, które uzasadniałyby przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08, niepubl. i z dnia 14 grudnia 2004 r., II CZ 142/04, niepubl.). Wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie podlegają analizie na etapie przedsądu, natomiast przytoczone podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie oceniane są dopiero po przyjęciu skargi do rozpoznania, w trakcie jej merytorycznego rozpoznawania; oba te elementy muszą być przez skarżącego wyodrębnione, oddzielnie przedstawione i uzasadnione, a dla spełnienia wymogu z art. 398⁴ § 2 k.p.c. nie wystarczy odwołanie się do podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia, ponieważ mimo że argumenty mogą być podobne, to Sąd Najwyższy w ramach przedsądu bada tylko wskazane w skardze okoliczności uzasadniające przyjęcie jej do rozpoznania, nie analizuje zaś podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 8 lipca 2014 r., I UK 65/14, niepubl., zob. także m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 14 maja 2015 r., III PK 6/15, niepubl., z dnia 13 lutego 2014 r. I PK 262/13, niepubl., z dnia 27 maja 2010 r., II UK 274/09, niepubl., z dnia 13 grudnia 2007 r., I PK 207/07, niepubl., z dnia 12 lipca 2007 r., III CSK 160/07, niepubl.). Nadto zauważyć należy, że zarzuty dotyczące rażącego naruszenia art. 65 § 2 i art. 676 k.c., z którymi

skarżąca wiąże oczywistą zasadność skargi, czyni jednocześnie przedmiotem zagadnienia prawnego. Tymczasem, nie jest możliwe jednoczesne wykazywanie, że w sprawie istnieje istotne zagadnienie prawne i że skarga oparta na naruszeniu tych przepisów jest oczywiście uzasadniona. Albo jest tak, że wykładnia danych przepisów jest prosta i w związku z tym, ich naruszenie jest oczywiste, albo tak, że wykładnia ta rodzi istotne wątpliwości prawne, wobec czego naruszenie przepisów nie może być oczywiste. (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 29 lipca 2015 r., I CSK 980/14, niepubl. i z dnia 26 listopada 2013 r., I UK 291/13, niepubl.).

Wobec powyższego, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji. O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c.